

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

#### 1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) รูปแบบการศึกษา เป็น แบบสองกลุ่มคือกลุ่มวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 4 สัปดาห์ (Pretest-Posttest control group design) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาความสามารถของครอบครัวในการสอนเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธแก่บุตรวัยแรกรุ่งนหญิง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือมารดาที่มีบุตรวัยแรกรุ่งนหญิง อายุ 9-12 ปี อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวนทั้งหมด 52 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 26 คน กลุ่มควบคุม 26 คน โดยทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันในด้านคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนโดยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมอบรมกระบวนการกลุ่ม จำนวน 2 วัน เก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามมีโครงสร้างในเรื่องความรู้เรื่องเพศศึกษา เจตคติ และการปฏิบัติ ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ ทักษะคิด การปฏิบัติในการสอนบุตรวัยรุ่งน ด้วย สถิติทดสอบ Paired t – test และสถิติทดสอบ Independent t – test จากการศึกษาสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

##### 1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างมารดา

ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อายุระหว่าง 26-40 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษา สถานภาพสมรสคู่ ประกอบอาชีพรับจ้าง รายได้เฉลี่ย 5000-10,000 บาท/เดือน แหล่งความรู้เรื่องเพศที่คิดว่าบุตรวัยรุ่งน ได้รับคือครู อาจารย์ เรื่องที่พุดคุยกับบุตรมากที่สุดคือเรื่องการวางตัว การคบเพื่อนต่างเพศ ความถี่ในการพุดคุยเรื่องเพศกับบุตร 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์

##### 1.2 ความรู้เรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธของมารดา

ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย ด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน ภายหลังจากทดลองพบว่า

ด้านความรู้เรื่องเพศศึกษา ในกลุ่มทดลอง ที่เข้ารับการอบรมโดยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นและเพิ่มมากกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ในกลุ่มทดลองคะแนนเฉลี่ย หลังการทดลอง = 13.19 ในกลุ่มควบคุมคะแนนเฉลี่ย = 10.63)

ความรู้ทักษะชีวิตเรื่องเพศ ในกลุ่มทดลอง ที่เข้ารับการอบรมโดยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นและเพิ่มมากกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ในกลุ่มทดลองคะแนนเฉลี่ย หลังการทดลอง = 7.62 ส่วนกลุ่มควบคุมคะแนนเฉลี่ย = 6.47)

### 1.3 เจคติต่อการสอนเรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธของมารดา

ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีเจตคติต่อการสอนเรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธที่ไม่แตกต่างกัน ภายหลังจากทดลองพบว่า ในกลุ่มทดลองมีเจตคติดีกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ในกลุ่มทดลองคะแนนเฉลี่ย หลังการทดลอง 1 เดือน = 31.04 ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย = 27.08)

### 1.4 การสอนเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธแก่นบุตรวัยรุ่น

ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการสอนเรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธที่ไม่แตกต่างกัน ภายหลังจากทดลองพบว่า ในกลุ่มทดลองมีการสอนเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธเพิ่มขึ้นและมากกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (ในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย = 145.65 กลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย = 125.96)

### 1.5 การรับรู้ของบุตรวัยรุ่นต่อการสอนเพศศึกษาและทักษะชีวิตเรื่องเพศของมารดา

ก่อนการทดลอง การรับรู้ของบุตรวัยรุ่นต่อการสอนเพศศึกษา และทักษะการปฏิเสธของมารดาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการสอนเรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธที่ไม่แตกต่างกัน ภายหลังจากทดลองพบว่า ในกลุ่มทดลองมีการสอนเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธมากขึ้นและมากกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (ในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย = 108.42 ในกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย = 87.77)

แสดงให้เห็นการอบรมโดยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สามารถทำให้มารดา มีการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ แตกต่างจากก่อนการทดลองและแตกต่างจากกลุ่มมารดาที่ไม่ได้เข้าร่วมอบรมกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

## 2. ข้อเสนอแนะ

### 2.1 ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

2.1.1 การศึกษาครั้งนี้พบว่ามารดาที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาความสามารถของครอบครัวในการสอนเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสห มีการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติในการสอนเรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสหแก่บุตรวัยแรกร่นหญิง ไปในทิศทางที่ดีขึ้น และมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกลุ่ม ดังนั้นพยาบาลและบุคลากรด้านสาธารณสุขที่ทำงานเพื่อการส่งเสริมสุขภาพครอบครัว สามารถนำเอาแนวทางกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเข้ามาประยุกต์ใช้ในการ ส่งเสริมความสามารถของมารดาที่มีบุตรวัยแรกร่นในการสอนเรื่องเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสหได้ ต่อไป

2.1.2 ผลการศึกษาความสามารถของครอบครัวในด้านความรู้ ของมารดา พบว่า ความรู้เรื่องทักษะการปฏิเสหในการป้องกันปัญหาทางเพศมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น พยาบาลบุคลากรด้านสาธารณสุขและองค์กรชุมชน ควรร่วมกันพัฒนารูปแบบการส่งเสริมให้ครอบครัวมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในเรื่องทักษะการปฏิเสหที่เหมาะสมในการป้องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของเด็กวัยรุ่น

2.1.3 จากผลการศึกษาพบว่า ด้านเจตคติของมารดาในการสอนเพศศึกษาและทักษะชีวิต หรือการใช้สื่อในการณรงค์ประชาสัมพันธ์นั้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

2.1.4 จากผลการศึกษาในด้านการปฏิบัติในการสอนบุตรวัยร่น พบว่าการสอนเรื่องทักษะการปฏิเสหเพื่อป้องกันปัญหาด้านเพศยังไม่ได้มีการสอนเท่าที่ควร มารดาหรือครอบครัว จึงควรสอนบุตรวัยร่นเรื่องเพศศึกษาและทักษะชีวิตที่จำเป็นในการป้องกันปัญหาทางเพศ โดยเฉพาะทักษะการปฏิเสหทักษะการตัดสินใจและทักษะการแก้ไขปัญหา

### 2.2 ด้านการศึกษา

ข้อมูลที่ค้นพบจากการศึกษานี้ ควรนำไปวางแผนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ โดยบูรณาการเข้าไปในเนื้อหาการเรียน การสอนเป็นวิชาที่เน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทักษะการปฏิเสหในการป้องกันปัญหาทางเพศ ทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา

2.2.1 ด้านนักศึกษาพยาบาล ควรเน้นการสอนวิชาเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสหที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติตัวและการเป็นผู้ที่จะ ไปเป็นผู้ที่จะให้คำแนะนำแก่ผู้รับบริการด้านการพยาบาลได้

2.2.2 ควรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการสอนเรื่องเพศและทักษะการปฏิเสธในวัยรุ่นที่อยู่นอกระบบการศึกษา เช่น กลุ่มวัยรุ่นในชุมชน กลุ่มมารดาที่มีบุตรวัยรุ่นในชุมชน

## 2.3 ด้านการวิจัย

2.3.1 ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินกระบวนการกลุ่มพบว่า มารดามีปัญหาเรื่องการสื่อสารเรื่องเพศกับลูก ไม่แน่ใจว่าเมื่อจะสอนเรื่องนี้อย่างไร ยังขาดความมั่นใจในการสอน ไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นอย่างไรดี ควรมีการเพิ่มเติมในเรื่องการเสริมพลังอำนาจให้มารดาที่มีบุตรวัยรุ่น

2.3.2 ควรมีการศึกษาการสอนเพศศึกษาและทักษะการปฏิเสธในกลุ่มมารดาหรือครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่นหญิงและชาย และในกลุ่มมารดาที่มีบุตรวัยรุ่นในชุมชน

## 2.4 การถอดบทเรียนที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ได้เรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ จะต้องเรียนรู้ในสิ่งที่ยากหรือกำลังประสบปัญหา หรือเรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัว ถึงได้รับความร่วมมือและเห็นความสำคัญในปัญหาที่เกิดขึ้น ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และต้องให้ความมั่นใจกับมารดา มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถที่จะสอนลูกวัยรุ่นในเรื่องเพศได้ และที่สำคัญจะต้องมีระยะการติดตามผลที่ต่อเนื่องในการให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรค ในการสอนบุตรวัยรุ่น ในรูปแบบการเยี่ยมบ้านในชุมชนเป็นกลุ่มย่อยเพื่อนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสอนบุตรวัยรุ่น หรือในลักษณะการติดตามเยี่ยมรายครอบครัวเพื่อติดตามปัญหาอุปสรรคเฉพาะราย